

TARİHÇE

Konya, tarih boyunca dünyanın en önemli kadim şehirlerinden biri olarak günümüze kadar varolagelmıştır. Yerleşik şehir hayatının Prehistorik (tarih öncesi) çağda başladığı anlaşılmakta, şehir merkezine yakın olan bir konumda bulunan Çatalhöyük, bugüne kadar keşfedilmiş en eski ve en gelişmiş Neolitik devir yerleşim merkezi olarak bilinmektedir. Çumra Çatalhöyük, dünya ölçüsünde ilk defa yemek kültürünün başladığı, tarımın yapıldığı, ateşin kullanıldığı, yerleşik hayata geçildiği ve vahşi hayvan saldırılarına karşı ortak savunmanın yapıldığı merkez olarak tanınmaktadır. Benzer şekilde Alâaddin Tepesinde de Çatalhöyüğe benzer karakterde neolitik izlere rastlanmaktadır.

Şehrin merkezini oluşturan Alâaddin Tepesi Neolitik dönem (M.Ö 9000-5000) sonları ile Kalkolitik dönem (M.Ö. 5500-3000) başlarında kurulmuş olup M.Ö. 2000 yıllarından beri düzenli olarak iskân görmüş höyüklerden biridir. Bölgede yapılan kazılarda Frig, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı yerleşimlerine ait bulgular elde edilmiştir. Tarih devirlerinde Anadolu ve Suriye topraklarında büyük bir imparatorluk kuran Hititler, Konya'ya da hâkim olmuşlardır.

M.Ö.VIII. ve VIII. yüzyıllarda ise Frigler zamanında surlarla çevrilmiş İç Kale'de (Alâaddin Tepesi'nde) gelişen Konya (Kavania) bir kale-kent hâline gelmiştir. Frigler'den sonra Lidyalılar'ın egemenliğine giren Konya, daha sonra M.Ö.4. yüzyılda Persler ve M.Ö.2. yüzyılda da Büyük İskender, Selevkoslar ve Bergama krallığının istilâsına uğramıştır. M.S.395'te Anadolu'da Roma hakimiyeti sağlanınca Konya, İconium olarak varlığını korumuştur. Arapların Kuniya diye adlandırdıkları kentin adı Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde bir daha değişmemiş ve günümüze kadar gelen ismini korumuştur.

Konya, neolitik çağdan günümüze kadar uzanan süreçte bir yerleşim yeri olarak çağlar boyunca önemli medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Böylece kent farklı toplumların farklı üretim ve yapım teknikleri ile meydana getirdikleri birçok sanat eserine sahip olmuştur. Konya'da Mısırlılardan önce hiyeroglif yazının kullanıldığı tarihte (M.Ö.3500) ilk ev mimarî ve ilk kutsal yapı kalıntılarına rastlanmaktadır. Hıristiyanlık devrinde ait Anadolu'daki en eski Hıristiyan yerleşimine ve en eski kiliselerine de bu bölgede rastlanmaktadır.

Günümüzde tükenme noktasına gelen bakırcılığa dayanan el sanatları Selçuklular dönemine kadar uzanmaktadır ve ilk olarak Kapu Câmii civarındaki atölyelerde başlamıştır. Kitapları korumak ve bezemek için kullanılan ve İslâmiyetin kabulüyle birlikte kitaba verilen önemin artmasıyla gelişen ebru sanatı XVIII., XIX. ve XX. yy. örneklerine Konya Yusuf Ağa

Yazma Eser Kütüphanesi'nde rastlanmaktadır. Çin sınırından Bizans topraklarına kadar uzanan Selçuklu Devleti'nin Anadolu'daki başkenti ve İpek Yolu üzerinde önemli bir konaklama ve ticaret merkezi olan Konya, aynı zamanda İslâm Medeniyeti'ne dair yüzlerce eserin yer aldığı, birçok İslâm ilim adamının ve mutasavvıfın yetiştiği ve yerleştiği önemli bir merkezdir. Kent ayrıca Anadolu Selçuklu Devleti'ni yönetmiş sultanların, vezirlerin ve Mevlâna gibi manevî fatihlerin, önemli tarihî şahsiyetlerin türbelerinin, vakıf eserlerinin, tekke, zaviye, mektep ve medreselerin bulunduğu bir şehirdir.

Konya'nın Yerleşim Birimi Olarak Tarihsel Gelişimini Etkileyen Medeniyetler

M.Ö. 8. Yüzyıl : Hitit Medeniyeti

M.Ö. 7. Yüzyıl : Frig ve Kimmerler Medeniyeti

M.Ö. 6. Yüzyıl : Lidyalılar

M.Ö. 5. Yüzyıl : Pers Medeniyeti

M.Ö. 4. Yüzyıl : Makedonlar

M.Ö. 1. Yüzyıl : Roma Medeniyeti

M.S. 7. Yüzyıl : Sasaniler ve Müslüman Araplar

1077-1307 : Selçuklu Medeniyeti

1307-1465 : Karamanoğulları Beyliği

1465-1923 : Osmanlı Medeniyeti

1923- : Cumhuriyet

1071 senesinde yapılan Malazgirt Savaşı'ndan önce Anadolu üzerine keşif harekâtları düzenleyen Müslüman Türkler ve Anadolu'yu tanıyan Büyük Selçuklular, bu savaş sonucu Anadolu'nun büyük bir kısmı ile birlikte Konya'yı da bir Müslüman Türk şehri yapmışlardır.

Türklerin Müslüman olduktan sonra özellikle Anadolu'ya yönelmelerindeki temel gaye Hz. Peygamber (s.a.v)'in Konstantiniyye (İstanbul)'nin fethine dair müjdelere mazhar olabilme hedefleri olmuştur. Konya'nın fethedilmesiyle birlikte kentte İslâm kültürünün etkili olduğu dönem başlamıştır.

İslâm tarihi içinde Emevîlerin Konya'ya geldikleri dönemlerde, şehrin Bizans eyaleti olarak varlığını sürdürdüğü bilinmektedir.

1071 Malazgirt zaferinden sonraki süreçte Selçuklu Sultanı Kutalmışoğlu Süleyman Şah tarafından fethedilen Konya, Anadolu Selçuklu Devletinin başkenti İznik'in 1097 yılında 1. Haçlı Seferi ile kaybedilmesi üzerine başkent yapılmıştır. Konya, bu tarihten 1307 yılına kadar aralıksız bir şekilde Anadolu Selçuklu Devletinin başkenti olmuştur.

Beyşehir ilçesi Bağirsak Boğazı mevkiinde yapılan **Miryokefalon (Myriokephalon) Savaşı** Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan ile Bizans İmparatoru I. Manuel Komnenos arasında gerçekleşmiştir. Anadolu'da Türk hâkimiyetinin kabul edildiği, Haçlılara karşı kazanılan kesin bir zaferdir. Sultan II. Kılıçarslan Miryokefalon zaferi ile Anadolu'yu bizlere kalıcı olarak vatan yapmaya vesile olmuştur. Bu zaferin anısına Karatay Müzesi civarında yapılan şehir parkına Sultan Kılıçarslan Şehir Meydanı ismi verilmiştir. Bu manaya iştirak etmek, bu manayı paylaşmak, bu mirasın sahip olduğu duyguyu buralarda hissetmek çok önemlidir. **Miryokefalon** Zaferi'nin yeniden anılması, gün yüzüne çıkarılması, gündeme getirilmesi amacıyla Konya'da Miryokefalon Zaferi'nin yıldönümü kutlanmaktadır.

Selçuklu Başkenti Konya Programı
Anadolu'yu Türk Yurdu Yapan;
MİRYOKEFALON ZAFERİ
Bağirsak Boğazı /Konya
16-17 Eylül 2016

900 YILDIR KADİM SELÇUKLU BAŞKENTİ KONYA

T.C. KONYA VALİLİĞİ
KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
KÖTEV

Miryokefalon Zaferi hakkında hazırlanan videoları izlemek için lütfen tıklayınız.

Tarihin her döneminde önemli bir yerleşim merkezi olmasına rağmen Konya, gerçek kimlik ve zenginliğine Selçuklu sultanları sayesinde kavuşmuştur.

Konya, Anadolu Seçlukuluları'na başkentlik yaptığı 1096-1277 yılları arasında ilim, kültür ve sanatta dönemin ünlü alimleri, filozofları, şairleri, mutasavvıfları, hoca ve diğer sanatkarları da burada toplanmışlardır. Bahaeddin Veled ve Mevlâna Celâleddin başta olmak üzere Kadı Burhaneddin, Kadı Siraceddin, Sadreddin-i Konevî, Şahabeddin Sühreverdi gibi bilginler ve Muhyiddin-i Arabî gibi mutasavvıflar Konya'ya yerleşmişler, verdikleri eserlerle şehri bir kültür merkezi hâline getirmişlerdir. "Konya'nın Altın Çağı" denilebilecek bu dönem 13. yüzyıl ortalarına kadar devam etmiştir. Bilhassa Hz. Mevlâna fikir ve felsefesi ile insanlığı aydınlatmış, Mesnevî ve Dîvân-ı Kebîr gibi eserler bırakmıştır. Yine önemli âlimlerden biri olmakla birlikte ilmî kimliği fazla öne çıkmayan Nasreddin Hoca da güldüren ve düşündürülen fıkraları ile Konya'nın kültür ve sosyal hayatının gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Selçuklular Dönemi Konya'sında kütüphaneler açılmış, bu dönemde din, hukuk, tarih, edebiyat, felsefe, sanat, tıp ve kozmografya alanında büyük tarihî ve kültürel atılımlar yapılmış, buna bağlı olarak kent genelinde birçok medrese, cami, kütüphane, türbe, çeşme, kale, han, hamam, çarşı, bedesten, köprü ve saray inşa edilmiştir.

Konya, 1277 tarihinde Karamanoğulları tarafından ele geçirilmiştir. Daha sonra Karamanoğulları Beyliği'nin en büyük şehri olan Konya'da, ilim ve kültür alanındaki gelişmeler devam etmiş, Ulu Arif Çelebi ve oğulları Adil ve Alim Çelebiler ile Ahmed Eflâkî ve Sarı Yakup gibi bilgin ve Mutasavvıflar yetişmiştir. Ali Gav Zaviye ve Türbesi, Kadı Mürsel Zaviye ve Türbesi, Ebu İshak Kazerunî Zaviyesi, Hasbey Dârü'l-Huffâzı, Meram Hasbey Mescidi, Şeyh Osman Rûmî Türbesi, Ali Efendi Muallimhanesi, Nasuh Bey Darü'l-Huffâzı, Turgutoğulları Türbesi, Kalenderhane Türbesi, Tursunoğlu Câmii ve Türbesi, Burhaneddin Fakih Türbesi, Siyavuş Velî Türbesi gibi tarihî ve kültürel eserler Karamanoğulları döneminde yapılmıştır.

Osmanlı padişahlarından II. Mehmet (Fatih) Karamanoğulları hâkimiyetine son verince, artık Konya bir Osmanlı şehri olmuştur (1465). Fatih Sultan Mehmed, 1470'te Devletin Rumeli (Sofya), Anadolu (Kütahya), Rûm (Tokat) Eyaletlerinden sonra 4. Eyalet olarak Karaman Eyaletini, merkezi Konya şehri olmak üzere kurmuştur. 17. yüzyılda 11 sancaklı eyalet 80.000 km² ye yakın bir büyüklüğe ulaşmış, Tanzimat Döneminde bu eyalete Karaman yerine Konya denmeye başlanmıştır. 1910'da 102.000 km² büyüklüğündeki Konya Eyaleti 11 ilçeli Konya Merkez, 7 ilçeli Niğde, 2 ilçeli Burdur, 5 ilçeli Teke (Antalya), 5 ilçeli Hamîd (Isparta) sancaklarına ayrılmıştır.

Konya, Dođu seferlerine çıkan Osmanlı Sultanlarından Yavuz Sultan Selim, Kanunî Sultan Süleyman ve II. Murad'ın uğrak yeri olmuştur. Konya Osmanlı İmparatorluğunun doğu ve güney seferlerinde Ordunun dinlenme ve hazırlık yeri olarak kullanılmıştır. Yavuz Sultan Selim Han, 3 kez Konya'ya uğramış ve bu ziyaretlerinde Mevlâna dergâhı tamir edilmiş, şehre içme suyu getirilmiş, nüfus ve arazi sayımı yapılmıştır.

Osmanlı döneminde Konya'da ilim, kültür ve sanat hareketleri kesintisiz olarak devam etmiş ve kent ünlü alimler, şairler, tarihçi ve filozofların toplandığı merkez olmaya devam etmiştir. Bu dönemde de mimarî yönden pek çok cami, çeşme, medrese gibi eserler inşa edilmiştir. Selimiye Câmii, Yusufađa Kütüphanesi, Piri Mehmed Paşa Câmii, Şerafettin Câmii, Kapu Câmii, Hacı Fettah Câmii, Nakibođlu ve Aziziye Câmiileri, Şeyh Halili Türbesi ile Mevlâna Külliyesi dönemin mimarî eserlerinden bazılarıdır.

Konya, Şehzadelerin Valilik yaptığı bir Osmanlı Eyaleti olmuştur. 1648 yılında Evliya Çelebi Konya'ya gelmiş ve Seyahatnamesinde geniş bir şekilde bahsetmiştir. 1867'de büyük bir yangın, 1873'de kıtlık tehlikesiyle karşılaşmıştır.

Osmanlının son döneminde Tanzimat Fermanı ile Konya'da da yenileşme hareketleri başlamış, ilk gazete 1869 yılında çıkarılmıştır. Şehir genelinde medreselerin yanında birçok ilkokul (İptidaî), öğretmen okulu (Darülmualimîn) ve ortaokul (Rüştiye) açılmıştır. İlk lise (idadi) 1889 yılında açılmış olup yine aynı yıllarda Konya Sanat Okulu, Vali Ferid Paşa tarafından hizmete alınmıştır. 1908'de Hukuk Fakültesi açılmıştır. 1900 yılında Konya'daki medrese sayısı ilçeler dahil 530'a ulaşmıştır. Konya, 1898'de demiryoluna kavuşmuştur.

Cumhuriyet devrinde hızla büyüyen ve gelişen Konya, Selçuklular, Karamanoğulları ve Osmanlılar döneminden kalan eserler ile bugün açık hava müzesi konumunda bir şehirdir. Dünya insanlık tarihinin en eski yerleşim merkezlerinden biri olan Konya, uzun tarihî süreç içerisinde birçok medeniyetin izlerini bünyesinde taşımaktadır.